

ond'raad

KENNISCENTRUM HOGER INSTITUUT
VOOR GEZINSWETENSCHAPPEN

2015

Opvoeding	2
Diversiteit	18
Partnerrelaties	28
Gezinnen in de samenleving	32
Zingeving en ethiek	46
Kwetsbare gezinnen	48
Professionalisering	54
Informatie en communicatie	60
Wie zijn we?	64

Gezinnen in al hun diversiteit passend ondersteunen, en onderzoeken hoe dat nog beter kan, dat is onze missie.

Aandacht voor diversiteit loopt als een rode draad door onze activiteiten: etnisch-culturele diversiteit, maar ook relationele of seksuele diversiteit, maatschappelijke kwetsbaarheid, of diversiteit qua samenstelling van gezinnen. Dat vinden wij vanzelfsprekend, omdat wij er ons bewust van zijn dat hedendaagse gezinnen per definitie divers zijn. Divers, maar ook flexibel en dynamisch.

In 2015 onderzochten we opvoedingsidealen bij gezinnen met verschillende levensbeschouwingen. Met onze bevraging over ouders en jeugdwerk bereikten we een brede, diverse groep van gezinnen. We vroegen aandacht voor het perspectief van kinderen bij gezinstransities. We deden aanbevelingen naar het beleid toe hoe woningen beter aangepast kunnen worden aan de dynamische gezinnen van vandaag.

Verschil en diversiteit zien we niet als een bedreiging maar als een uitdaging. Dat blijkt ook uit de invulling van een nieuw speerpunt waarmee we in 2015 van start zijn gegaan: de Gezinswetenschapper als professional. Wat bezielt je als je met gezinnen werkt? Wat zijn je eigen waarden en normen en hoe kan je die actief in je werk inzetten? Waar haal je de energie vandaag om je talenten te blijven ontwikkelen? Zowel studenten als afgestudeerden hebben een actieve rol in dit project.

Het zijn de studenten zelf, met hun diverse profiel, die ons blijven uitdagen om actief na te denken over onze eigen identiteit, onze positie in de diverse samenleving en hoe we in respectvolle dialoog met elkaar kunnen samenwerken en -leven. Het is precies die voortdurende wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek die ons alert houdt en die ons ook 2016 blijft inspireren.

Tanja Nuelant, studiegebieddirectrice &
Kathleen Emmerly, coördinatrice van het kenniscentrum

2

Opvoeding

1

Opvoedingsondersteuning

Het zevende Congres Opvoedingsondersteuning van Expoo werd verplaatst van december 2014 naar januari 2015. Hans Van Crombrugge gaf er de keynote speech **'Van pedagogische civil society naar educatieve republiek'**. Kristien Nys verzorgde de plenaire lezing, waarvan ook online een onderzoeksrapport te lezen is, over **'Samen werken aan een krachtige pedagogische civil society'**.

Vzw De Keerkring, een centrum voor opvoedingsondersteuning, vroeg ons om ouders en het werkveld te bevragen over opvoeden, opvoedingsondersteuning, en de positie en rol van vzw De Keerkring daarin. Kristien Nys ging, samen met prof. dr. Karla Van Leeuwen (Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek, KULeuven), en studenten Gezinswetenschappen, in januari met dit onderzoek van start. De bevindingen uit de websurvey en face-to-face interviews laten vzw De Keerkring toe om de eigen werking verder af te stemmen op de vragen en ondersteuningsnoden van ouders en professionelen. Kristien Nys nam op 30 november deel aan het **OO camp van Expoo**. Ze presenteerde er de tussentijdse resultaten van de vzw De Keerkringbevraging bij ouders van tieners.

Samen met prof. dr. Karla Van Leeuwen werkt Nys sinds het najaar van 2015 aan een behoeftenonderzoek in het kader van de opstart van het **Dilbeeks Huis van het Kind**. De gemeente Dilbeek wil aan de hand van een online enquête, de noden en behoeften van Dilbeekse ouders in beeld krijgen om het aanbod van het Huis van het Kind daarop af te stemmen.

Expoo's achtste Congres Opvoedingsondersteuning werd georganiseerd op 10 december 2015. Naïma Lafrarchi verzorgde er de lezing **'Anders opvoeden. Opvoeden evolueert. Opvoeden in een multiculturele context'**.

Met die thematiek zijn ook enkele andere onderzoekers bezig. Op basis van het preventieprogramma 'Eerste Stappen' dat Patrick Meurs eerder ontwikkelde, werd hij gevraagd een hoofdstuk te schrijven in het boek 'Bindung und Migration'. Zijn bijdrage handelde over **'Das Projekt 'Erste Schritte' - kultursensible und bindungsgerichtete präventive Entwicklungsberatung für Migranteneltern und Kleinkinder'** (vertaling: Het project 'Eerste stappen' – cultuursensitieve en bindingsgerichte preventieve ontwikkelingsondersteuning voor migrantenouders en kleine kinderen').

Het Magazine Ondersteuning aan ouders van jongeren, in het najaar van 2015 uitgegeven door Expoo, bevatte een dossier 'Uitdagingen voor de toekomst', waaraan ook Hans Van Crombrugge een bijdrage leverde: **'Beheers hun identiteitskapitaal'**.

Opvoeding en (nieuwe) media

In 2015 ging Koen Ponnet als projectleider aan de slag rond een nieuw thema **'Jongeren online! Onderzoek bij gezinnen naar de ouder-kindcommunicatie over online contactrisico's'**. Samen met onderzoekster Katrien Symons bekijkt hij daarin welke rol ouders kunnen spelen in de preventie van en het omgaan met sexting en cyberpesten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met prof. dr. Michel Walrave en dr. Wannes Heirman van MIOS (Media, ICT & Interpersonal Relations in Organisations and Society), Universiteit Antwerpen, en met Griet Frère, docente in de lerarenopleiding van Odisee.

Een eerste stuurgroep van dit project had plaats op 24 november met Vincent Engelbos (Jong & Van Zin), Katrijn Van den Abeele (Child Focus), Tom Cornelis (studiedienst Onderwijscentrum Brussel), Wannes Heirman (UAntwerpen), Dirk Smits (Odisee), Kathleen Emmery, Tanja Nuelant en Joris Van Puyenbroeck.

Symons nam in een vroege fase van dit project al deel aan het OO camp van Expoo op 30 november. Ze sprak er over haar onderzoek en legde nuttige contacten voor samenwerkingen in de latere fasen van het project.

Koen Ponnet publiceerde reeds in internationale tijdschriften over dit thema, samen met Joris Van Ouytsel, Wannes Heirman en Ellen Van Gool van Universiteit Antwerpen. In 2015 publiceerden ze tweemaal in het tijdschrift *Computers in Human Behavior*, over **'To share or not to share? Adolescents' self-disclosure about peer relationships on Facebook: An application of the Prototype Willingness Model'** en over **'Exploring the role of social networking sites within adolescent romantic relationships and dating experiences'**. Daarnaast verscheen hun artikel **'The association between adolescent sexting, psychosocial difficulties, and risk behavior: Integrative review'** in *The Journal of School Nursing*, en schreven ze over **'Whether or not to engage in sexting. Explaining adolescent sexting applying the Prototype Willingness Model'** in het tijdschrift *Telematics and Informatics*.

Op 26 maart, tijdens de Digitale Week, organiseerden LINC vzw, Expoo, UC Leuven-Limburg en Mediawijs.be een studiedag over 'Ouders ondersteunen in een digitaal tijdperk'. Koen Baeten en Miet Timmers begeleidden er een gesprekstafel over **'De invloed van nieuwe media op de seksualiteitsbeleving bij jongeren'**.

Op dinsdag 19 mei gaf Koen Baeten een lezing over dezelfde thematiek in het Vormingscentrum Guislain in Gent.

Levensbeschouwing en opvoedingsidealen

Samen met de hogeschool Driestar Educatief Gouda onderzochten Hans Van Crombrugge en Naïma Lafrarchi de afgelopen twee jaar welke opvoedingsidealen Vlaamse en Nederlandse ouders hebben, hoe die opvoedingsidealen ontstaan en hoe ze vorm krijgen in de praktijk van het opvoeden. De rol van levensbeschouwing krijgt hierin een uitdrukkelijke plaats. In Nederland werden christelijke gezinnen onderzocht, in Vlaanderen moslimouders. De resultaten tonen opvoedingsondersteuners hoe ze het levensbeschouwelijk kapitaal van gezinnen kunnen aanwenden als hefboom in hun praktijk.

Op 20 januari 2016 stellen de Nederlandse partners het onderzoek voor op het symposium **'De impact van opvoedingsidealen'** in Gouda. Hans Van Crombrugge verzorgt de plenaire lezing en Naïma Lafrarchi begeleidt een deelsessie over de levensbeschouwelijke opvoedingsidealen van Vlaamse moslimouders. Op basis van interviews met ouders en experts wordt in 2016 een boek voor professionals voorgesteld.

Driestar educatief

Over dit thema hebben Van Crombrugge en Lafrarchi al vaak gesproken op conferenties en studiedagen. In Vilvoorde op 16 maart 2015, op de studiedag 'Knelpunten bij de opvoeding tot vrije, verantwoordelijke en verdraagzame burgers', werd Van Crombrugge uitgenodigd te spreken over **'Religieuze opvoeding en burgerschapsvorming: een spannende dialoog'**. Dezelfde lezing gaf hij ook op de VVSG-conferentie 'Een integrale kijk op radicalisering' en op een studiedag in Antwerpen: 'Radicalisering: voorrecht of onrecht'.

Hij sprak in mei op een evenement in Mechelen over **'Wie willen we zijn? Opvoeden en identiteitsvorming in een bi-culturele wereld'**. Samen met Naïma Lafrarchi en hun partners uit Gouda, gaf hij een lezing op de Nederlandse Landelijke Pedagogendag 'Over pedagogiek gesproken: een waardevol gesprek' op 30 mei in Rotterdam, over **'Maakt geloof een verschil? Opvoedingsidealen bij christelijk gereformeerde en moslimouders'**.

De lerarenopleiding van Thomas More in Vorselaar vroeg Naïma Lafrarchi om een gastcollege te verzorgen aan derdejaarsstudenten over **'Levensbeschouwing en opvoedingsidealen bij Vlaamse moslimouders en jongeren'**. Op de studiedag Pitstop, georganiseerd door Jong en Van Zin, modereerde zij een gesprek met jongeren over levensbeschouwing. De jongeren legden nadien drie stellingen voor aan enkele aanwezige politici in een plenair debat.

Van Crombrugge werkte verder nog mee aan een artikel in MO* Magazine over **'School met de Koran, niet Koranschool'**. Naïma Lafrarchi schreef het artikel **'Hikmah. Theologiseren met moslimkinderen in de klas'** met Van Crombrugge, voor het Tijdschrift Praktische Theologie en Religiewetenschap.

[Lafrarchi organiseerde een intern seminarie over hun onderzoek op de stafvergadering van het kenniscentrum in oktober 2015. Mede-onderzoekers en stafmedewerkers kregen hier de kans feedback te geven en te discussiëren over het thema.](#)

Echtscheiding en nieuw samengestelde gezinnen

Wanneer ouders uit elkaar gaan, worden kinderen en jongeren geconfronteerd met ingrijpende veranderingen in het gezinsleven. Een aantal van deze kinderen krijgt later te maken met bijkomende transitities zoals de vorming en/of de ontbinding van een nieuw samengesteld gezin. Claire Wiewauters, orthopedagoge en psychotherapeut, zet zich al jaren in voor de belangen van kinderen en jongeren bij deze gezinstransities.

In 2014 schreef ze samen met Monique van Eyken het boek 'Een week mama, een week papa? Wat kinderen bij een scheiding echt nodig hebben'. Het boek, dat aan zijn derde druk toe is en binnenkort in het Frans zal verschijnen, lokte heel wat reacties uit, ook in de pers. De Gezinsbond vroeg Wiewauters om een lezingenreeks doorheen Vlaanderen te geven over dit thema. In samenwerking met de Huizen van het Kind en opvoedingswinkels kon ze tussen oktober 2014 en november 2015 op tien verschillende locaties de lezing **'Over de steun die kinderen bij scheiding nodig hebben'** brengen. In december verscheen een recensie van haar boek op Sociaal.Net.

Een extract uit het boek 'Een week mama, een week papa?' werd opgenomen in een Nederlandse schooluitgave 'Wat een familie', dat in september verscheen.

De bijscholing '**Een week mama, een week papa? Kinderen ondersteunen bij scheiding**' (Kinderen in de scheidingsstorm?) werd in maart 2015 voor de tweede keer georganiseerd op de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen. Deze bijscholing richt zich vooral tot professionals die betrokken zijn rondom kinderen in scheiding en is erkend door de federale Bemiddelingscommissie.

Het thema trok ook de aandacht van andere organisaties en opleidingen. Ze werd uitgenodigd door de Walhoeve, een organisatie voor bijzondere jeugdzorg in Ieper, om op 16 januari de nieuwjaarlezing te geven omtrent: '**Hoe kinderen ondersteunen bij scheiding?**'. De opvoedingswinkels regio Limburg nodigden haar uit om in Heusden-Zolder rond hetzelfde onderwerp te spreken op 29 september. Ze gaf een vorming voor medewerkers van de bezoekeruimtes van vzw Het Huis op 31 oktober over de vraag '**Loyaliteit bij scheiding : zegen en/of vloek?**'.

Het Leuvens Onderwijs Platform nodigde Wiewauters uit om op 3 februari te spreken voor directies van lagere scholen over '**Kinderen in de scheidingsstorm : een uitdaging voor de school?**'. Hetzelfde onderwerp behandelde ze voor de scholengemeenschap in Beerse op 26 november.

EXPOO vroeg Claire Wiewauters om mee te werken aan een themapagina over verblijfsregeling voor hun website Groeimee. Libelle TV was geïnteresseerd in hetzelfde onderwerp: in februari was Wiewauters te gast in hun talkshow Spoor 18. Ook hier werd ze geïnterviewd over de verblijfsregeling van kinderen bij scheiding. Ze verscheen tweemaal in het maandblad Libelle: in september werd ze geïnterviewd voor het dossier **‘Gezinnen van nu zijn niet meer zo doorsnee’** en in oktober werkte ze mee aan het artikel **‘De scheiding van je ouders blijft je leven lang bij’**.

Aan de KULeuven verzorgde ze een gastcollege over de positie van kinderen bij scheiding, in de masteropleiding Orthopedagogische Wetenschappen. Tijdens een studienamiddag **‘Kinderen en scheiden. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen op psychosociaal en juridisch vlak’** voor de Postgraduaat Bemiddeling van de KULeuven bood Wiewauters een academische lezing aan over de inzichten op psychosociaal vlak.

Op 29 september 2015 organiseerde het kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen in samenwerking met UCSIA, de Onderzoeksgroep Persoon & Vermogen (Universiteit Antwerpen), het Centrum voor Longitudinaal en Levensloop Onderzoek CeLLO (Universiteit Antwerpen), Een Nieuw Gezin vzw en Stichting Nieuw Gezin Nederland, het nationale congres **'Gezinstransities vanuit het perspectief van de kinderen'**. Wiewauters verzorgde een van de hoofdlezingen: **'Thuiskomen in nieuwe gezinsvormen'**.

Coördinatrice van het kenniscentrum Kathleen Emmery zat samen met Claire Wiewauters in de kerngroep en de stuurgroep ter voorbereiding van deze dag. Samen met alle deelnemers die een lezing of workshop op het congres aanboden, schreven ze de beleidsaanbevelingen uit die voortkwamen uit het congres. De aanwezigen uit het welzijnsveld, de hulpverlening en uit justitie, spraken hun intentie uit om hun engagement te verzilveren in een expertenseminar over kinderen en gezinstransities. Op 3 december 2015 werden de beleidsaanbevelingen overgemaakt aan minister van Justitie Koen Geens.

Er werden heel wat artikels gewijd aan het thema gezinstransities. In september werd Wiewauters geïnterviewd voor een artikel in Knack **'Verblijfsregeling moet gemakkelijker aangepast kunnen worden'** en in Story **'Je kind op de hoogte brengen: de scheidingsmelding'**. Ze mocht een artikel schrijven voor De Bond **'Als ouders uit elkaar gaan... over wisselstress, evenwichtsoefeningen en acrobatentoeren'**.

Wiewauters schreef ook enkele artikels voor een professioneel publiek. Zo verschenen in Sociaal.Net **'Kinderen en gezinstransities. Hoe "thuiskomen" in nieuwe gezinsvormen'** en in Welwijs **'Kinderen en herstel van veerkracht bij gezinstransities. Het belangt ons allen aan'**. In Caleidoscoop, het tijdschrift van de Vrije CLB koepel vzw, verscheen het artikel **'Kinderen (en ouders) in de scheidingsstorm. Een uitdaging voor de school en het clb?'**

In juni werd Wiewauters geïnterviewd door Ruth Joos in het kader van het Radio 1-programma BEL10, over de positie van kinderen in nieuwe gezinnen. Op 12 december ten slotte leverde Wiewauters een bijdrage aan het verdiepingsweekend van CD&V door de lezing **'Gezinstransities en de positie van kinderen. Een uitdaging voor ons allen'** te geven.

Sinds het najaar van 2014 werken Claire Wiewauters en Kathleen Emmery samen met Awel (de vroegere kinder- en jongerentelefoon) over contact na scheiding en nieuw samengestelde gezinnen. Awel wil via de analyse van de gespreksgegevens een stem geven aan kinderen en suggesties doen aan ouders, hulpverlening, onderwijs en beleid. Het onderzoek kan ook de kwaliteit van de antwoorden van Awel verhogen en bijdragen aan de interne opleiding van vrijwilligers. Het onderzoek analyseert de problemen en beschermende factoren die kinderen en jongeren ervaren in de context van een scheiding en een nieuw samengesteld gezin. Suggesties om de veerkracht van kinderen en jongeren te vergroten, maken deel uit van het rapport. Wiewauters en Emmery werkten voor dit onderzoek samen met studenten uit het tweede jaar Gezinswetenschappen. De onderzoeksresultaten worden voorgesteld op een persconferentie op 21 januari 2016.

Ouderschap en grootouderschap

In 2006 al was de opvoedingsbelofte onderwerp van debat tijdens een forumdag op de Internationale Dag van het Gezin. Nog steeds is het een actueel thema. Op het internationaal congres 'Denialism and Human Rights' in januari op de Universiteit van Maastricht gaf Hans Van Crombrugge de lezing: **'The return of Levana: the upbringing pledge as (a denial) right of the child'**. Op het congres 'Scheiden: voorkomen of anders doen?', op 8 september in Arnhem, mocht hij de ouderschapsbelofte voorstellen, als eerste stap in het mogelijke drieluik ouderschapsbelofte-ouderschapsplan-stiefouderplan. In oktober werd hij uitgenodigd om op NPO Radio 1 te komen praten over de ouderschapsbelofte, in het programma 'De Ochtend' dat die dag ging over **'Ouders in spe moeten op relatiecursus'**.

Het advies van Van Crombrugge werd bovendien gevraagd bij het schrijven van het boek 'Liever liefde dan de beste buggy', inzake de inhoud, vorm en voorwaarden die de opvoedingsbelofte die hierin werd opgenomen zou moeten hebben. Op de conferentie 'Gezinstransities vanuit het perspectief van de kinderen', dat georganiseerd werd in Antwerpen, gaf Hans Van Crombrugge samen met Jos Willems een lezing over **'De ouderschapsbelofte. Kindwaardig ouderschap door preventie'**.

Daarnaast heeft Van Crombrugge wanneer het gaat over opvoeding ook vaak aandacht voor de grootouders. Hij schreef er een artikel over in het tijdschrift Raak in maart 2015: **“Van oma mag dat!” Welke plaats hebben grootouders in de opvoeding?**. Zowel op de Universiteit Derde Leeftijd van Thomas More als op een conferentie ‘Actueel denken en leven’, gaf hij een lezing over **‘Grootouders en nieuw(e) (samengestelde) gezinnen’**. Op Radio 2 kwam hij aan bod in een uitzending over verschillende types grootouders.

In het Nieuwsblad verscheen in juli 2015 een artikel over **‘Zakgeld geven is niet genoeg. Experts pleiten voor sparen en een eigen bankrekening’**, waarin ook de mening van Van Crombrugge gevraagd werd.

Over moeders en vaders wordt weleens gesproken in (stereo)types. Van Crombrugge relativeerde of nuanceerde in de artikels **‘De nieuwe papa bestaat echt’** van Knack Magazine, **‘Moeders nooit zo ongerust als nu over toekomst van kind’** en **‘Mama is er altijd, papa is de held’** van Het Nieuwsblad, en **‘Moederschap anno 2015: geen kinderspel’** van Libelle. Een ding staat vast: **‘De grootste wens van de Vlaming: meer tijd’**. In dat artikel van Het Nieuwsblad mocht Van Crombrugge reageren naar aanleiding van een enquête bij Vlaamse gezinnen.

Collega Claire Wiewauters werd gevraagd te reageren in De Morgen van 1 december op een nieuw fenomeen: **‘Need a Mom’**, vrouwen die moederlijk advies of diensten te koop aanbieden. Wiewauters verzorgde tevens een vormingssessie in Leuven-Centraal over vaderschap vanuit de gevangenis.

In het begin van 2015 reageerde Hans Van Crombrugge in De Morgen op het standpunt van de paus in het artikel **'Pauselijk ideaal: een nest met drie kinderen'**. Slechts twee weken later werd hij samen met enkele andere toonaangevende pedagogen gevraagd te reageren in Het Nieuwsblad op een uitspraak van de paus: 'Een vader die zijn kinderen soms slaat, maar nooit in het gezicht: moet kunnen.' Van Crombrugge is daarover duidelijk: 'Je kind slaan, kan nooit.'

Op 'De synode van het gezin: van Rome naar Brussel', georganiseerd door het CCV-Vicariaat Brussel werd hij in maart uitgenodigd om te spreken over **'Gezinnen in Brussel: ervaringen, feiten, en modellen voor gezinspastoraal'**. Op de conferentie 'Huwelijk en gezin in weer en wind' op 1 juli in Brugge sprak hij over **'Gezin(nen) en samenleving(en): feiten en duidingen'**.

Hij gaf ook enkele lezingen en vormingen over opvoeding en pedagogie. Voor Don Bosco Vorming & Animatie kwam hij spreken over **'De pedagogische relatie vandaag'**. Op het congres 'De Staat van de Pedagogiek' van de Vereniging ter Bevordering van de Studie der Pedagogiek gaf hij de lezing **'Opvoeden door en tot aandacht. De "contemplative practitioner" als pedagogisch ideaal'**. In de tijdschriften Tertio en Pedagogiek in Praktijk schreef hij twee artikels over de historische Franse pedagoog Fénelon.

A photograph of a diverse group of people, including men and women of various ethnicities, sitting in an audience. They are all looking towards the left side of the frame. The background is slightly blurred, showing more people and what appears to be a large indoor space with windows.

Diversiteit

2

Islamitische visies op gezinnen

Op 27 maart, 3 april en 24 april 2015 organiseerde het kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen opnieuw de bijscholing **'Islamitische visies op relaties en opvoeding'**, met een extra dag op 30 april over **'Islamitische visies op zorg voor ouderen en mensen met een beperking'**. Naast externe gastsprekers leverde Hans Van Crombrugge een bijdrage over **'Opvoeden met de Koran'**; Naïma Lafrarchi begeleidde een workshop over **'Islam in de klas'**.

In het najaar van 2015 en het voorjaar van 2016 organiseren we deze bijscholingen in samenwerking met het Vormingscentrum Guislain. Als eerste, op 19 november kwam **'Islamitische visies op zorg voor ouderen'** aan bod, op 3 december was het de beurt aan **'Islamitische visies op zorg voor mensen met een beperking of psychische stoornis'**. Naziha Maher van Kom op tegen kanker en MOPA (Moslims en Palliatieve Ondersteuning Antwerpen), Els De Ganck, diversiteitsconsulent bij OCMW Gent en Jamal El Boujddaini, coördinator van bijzondere jeugdzorgvoorziening Taimoem, verzorgden hier de lezingen en workshops. De bijscholing **'Islamitische visies op relaties en opvoeding'** wordt in het Vormingscentrum Guislain georganiseerd op 4, 11 en 18 maart 2016.

Zowel Hans Van Crombrugge als Naïma Lafrarchi leverden daarnaast een bijdrage op de studiedag van Politeia in oktober **'Witte zwanen, zwarte zwanen'** Inclusie en participatie: dam tegen radicalisering?!, die op de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen werd georganiseerd. Van Crombrugge gaf de lezing: **'Over wortels, ankers en bronnen. Herbronning als alternatief voor radicalisering. Naar een pro-actief pluralistische pedagogie voor een superdiverse samenleving'**; Lafrarchi begeleidde een workshop: **'Gedeelde identiteit en psycho-socio-emotioneel kader. Religie als (veer-)kracht'**.

Over **'Onderwijs en de preventie van radicalisering. Conceptuele voorstellen'** schreven Lafrarchi en Van Crombrugge samen een artikel in het Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid. In het maandblad Streven verscheen hun gezamenlijk artikel **'Vertrouwen cultiveren en angst overwinnen'**, gebaseerd op de lezingen op de gemeenschappelijke studiedag van UCSIA voor leerkrachten rooms-katholieke godsdienst en islam.

Lafrarchi werd het afgelopen jaar door zowel de VRT-programma's De Zevende Dag en De Afspraak als de VRT-nieuwswebsite De Redactie gevraagd om reflecties te geven over radicalisering en mogelijke preventieve maatregelen vanuit gezinsdynamieken en opvoeding. De organisatie Familiehulp vroeg Lafrarchi een vorming te geven over **'Thuiscultuur bij moslims'** aan dienstverantwoordelijken, over ondersteuning aan gezinnen met een migratieachtergrond.

Van Crombrugge en Lafrarchi schreven verder nog **'Een inleiding tot de islamitische eschatologie'** in Logos: Leuvense Ontmoetingen rond Geloof, Openbaring en Spiritualiteit, en in het Tijdschrift voor Jeugd en Kinderrechten verscheen een artikel van hun hand over **'Kinderrechten en kindbeelden in de islam'**.

Op de conferentie 'Het zelf en de ander' werd Van Crombrugge nog uitgenodigd te spreken over **'Lessing en Islam: in "De opvoeding van de mensheid" en "Nathan de Wijze"'**.

Lafrarchi zetelde in het panel over het hoofddoekenverbod op het ORBIT Forum 'Intercultureel Samenleven'. Daarnaast gaf ze een kritische lezing op het symposium en boekvoorstelling 'Inclusieve godsdienstpedagogiek' van prof. dr. Roebben in Antwerpen. Ze was ook verantwoordelijk voor de **'Islamitische visie'** op de zingevingdagen 'Beelden veranderen de wereld', georganiseerd door Beweging.net eind augustus.

Op de Inspiratiedag Kinderopvang, een initiatief van het VVSG-steunpunt Kinderopvang verzorgde Lafrarchi naar jaarlijkse gewoonte een workshop, dit jaar over **'Verschillende geuren, kleuren en smaken. Elkaar hierin ontmoeten en (leren) kennen'**. Daarnaast mocht ze een gastcollege aanbieden in de opleiding Pedagogie van het Jonge Kind, aan de Erasmushogeschool over **'Interreligieuze dialoog binnen de kinderopvang'**.

Verder startte het kenniscentrum in 2015 de voorbereidingen van een nieuw en uniek opleidingsprogramma. Onderzoekster Naïma Lafrarchi is lid van Karamah EU, een vrouwen- en mensenrechtenorganisatie geleid door moslimvrouwen. Lafrarchi bracht ons in contact met deze organisatie en samen bieden we in het voorjaar van 2016 voor de eerste maal de opleiding **'Peaceful lives: Familiale bemiddeling in moslimgezinnen'** aan, die tien lesdagen zal duren. Het doel van dit programma is om lokale actoren en religieuze leiders te versterken en meer inzicht te geven in de processen van familiale bemiddeling binnen Belgische moslimgemeenschappen. De startvergadering had plaats op 15 oktober, in aanwezigheid van enkele prominente figuren zoals prof. dr. Eva Brems, hoogleraar mensenrechten aan de Universiteit Gent en Malika Hamidi, Director General van het European Muslim Network.

Superdiversiteit en transmigratie

In 2013 publiceerde Dirk Geldof het boek 'Superdiversiteit. Hoe migratie onze samenleving verandert'. In 2015 werd deze publicatie hernomen voor een vijfde, herwerkte druk. Bovendien zal 'Superdiversiteit' in 2016 uitgegeven worden in het Engels.

Het thema blijft actueel en dat wisten ook enkele organisaties en tijdschriften, die Geldof uitnodigden hierover te spreken of schrijven. In het Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid schreef hij bijvoorbeeld een artikel over **'Nood aan een nieuwe democratisering golf. De transitie naar superdiversiteit als uitdaging voor hoger onderwijs'**. In Christen-Democratische Reflecties schreef hij over **'De transitie naar superdiversiteit. Van grootstedelijke naar Vlaamse realiteit'**.

In het tijdschrift Sociologos schreef hij het meer algemene artikel **'Van risicomaatschappij tot reflexiviteit, van individualisering tot kosmopolitisering. Een terugblik op het oeuvre van Ulrich Beck (1944-2015)'**. Samen met Stijn Oosterlynck schreef hij bovendien het hoofdstuk **'Globalisering tot uitstoting. Het uitdagende oeuvre van Saskia Sassen'** in het boek 'Uitstoting. Brutaliteit en complexiteit in de wereldeconomie' door Saskia Sassen.

Hij werd geïnterviewd voor het magazine Ondersteuning aan ouders van jongeren, gepubliceerd door Expoo, over superdiversiteit en opvoeding. Voor de vernieuwde website van Klasse werd hij bovendien geïnterviewd voor een filmpje: **'Vlaamse klassen worden superdivers'**.

Op het symposium 'Equity in de gezondheidszorg' van UZGent in januari 2015 verzorgde hij de lezing **'Superdiversiteit als uitdaging voor gezondheidszorg'**. Daarbij aansluitend kwam hij spreken op de studie- en netwerkdag van SENSOA 'Seksuele gezondheid over taalgrenzen heen' over **'Seksuele gezondheid in een samenleving van superdiversiteit'**.

Hij werd uitgenodigd op de onderwijsdiscussiedag van de Associatie Universiteit Hogescholen Antwerpen, waar hij de keynote lezing over **'De transitie naar superdiversiteit als uitdaging voor hoger onderwijs'** gaf.

Internationaal trok het boek en de thematiek ook heel wat aandacht. Tweemaal werd Geldof uitgenodigd te spreken bij onze noorderburen. Hij presenteerde de keynote paper op de conferentie 'Super-diverse! The challenges of a new paradigm for research and practice' in Den Haag in april, over **'Super-diversity: the challenges of a new paradigm for research and society'**. Op 27 november verzorgde hij een workshop aan de Universiteit van Amsterdam over **'Superdiversity. The challenges of a new middle range theory (or paradigm?) for research and society'**.

In november mocht hij bovendien de keynote lezing verzorgen op 'Diaconia in urban areas' in Dusseldorf, over **'Superdiversity as a challenge for urban social work and social policy'**.

In de Lannoo-uitgave 'Hoop. The World Book of Hope' mocht Geldof ten slotte een bijdrage schrijven over **'Hoop is werken aan verandering'**.

Ook collega Hans Van Crombrugge is bezig met het thema superdiversiteit. Op de 'Dag van de Integratie: Leven in diversiteit' gaf hij een lezing over **'Superdiversiteit en solidariteit'**.

Aansluitend bij het thema superdiversiteit en als antwoord op vragen vanuit het werkveld startte in september 2013 een onderzoeksproject over werken met transmigranten. Dirk Geldof en Sophie Withaecx werkten hiervoor samen met Mieke Schrooten van de opleiding Sociaal Werk bij Odisee en Margot Lavent, masterstudente Sociaal Werk bij UGent. Dit onderzoek focuste op de welzijnsnoden van transmigranten en translokale (transnationale) gezinnen, mensen wiens familiale en/of sociale leven zich uitstrekt over verschillende plaatsen, landen en culturen. Wat zijn hun specifieke noden en welke uitdagingen stellen zij aan het stedelijk sociaal werk?

De onderzoekers hebben, samen met studenten Gezinswetenschappen en Sociaal Werk, interviews afgenomen van Marokkaanse, Braziliaanse en Ghanese migranten in Brussel en Antwerpen en focusgroepen met hulpverleners georganiseerd. De onderzoeksresultaten werden gepubliceerd in het boek **'Transmigratie. Hulp verlenen in een wereld van superdiversiteit'** en op 23 oktober voorgesteld op de studiedag en boekvoorstelling **'Werken met transmigranten - uitdagingen en kansen voor werkveld en beleid'**. Naast presentaties van de onderzoekers-auteurs werd er een panelgesprek gehouden met Heleen Van Opstal (De8, EVA Antwerpen), Ann Trappers (De Foyer, EVA Brussel), Nordin Cherkaoui (Al-Ikram) en Samira Bendadi van Mo*-Magazine als moderator.

Ook al voor de boekvoorstelling schreven Geldof, Withaecx en hun collega's heel wat wetenschappelijke artikels in nationale en internationale tijdschriften over hun onderzoek. In het *European Journal of Social Work* publiceerden ze **'Transmigration and urban social work: towards a research agenda'**. Met het artikel **'Living across borders: The everyday experiences of Moroccan and Brazilian transmigrants in Belgium'** verschenen ze in *Crossings: Journal of Migration & Culture*, en dichter bij huis publiceerde Sociaal.Net hun artikel **'Migranten zijn vaker transmigranten: Nieuwe uitdaging voor sociale professionals'**.

Verder werden ze geselecteerd om een lezing te geven op de *European Conference for Social Work Research*, in Ljubljana in april. De titel van hun presentatie was **'Transmigration as a methodological challenge to urban social work'**. Sophie Withaecx ging hun onderzoek presenteren op de internationale workshop **'Return migration, circular migration and social work – an emerging field of practice'** aan de universiteit van Malmö op 16 oktober onder de titel **'Social work with transmigrants. Emerging transnational social work practices'**. In eigen land gaven de onderzoekers lezingen voor Bon (Inburgering Brussel) en de Karel de Grote Hogeschool te Antwerpen.

Interculturaliteit

Patrick Meurs werkte in 2015 rond enkele actuele thema's. Zo gaf hij in februari een lezing aan het Sigmund Freud Instituut in Frankfurt, over de psychologie van Syriëstrijders. Tijdens de open forumdag **'Ontmoeting: De rol van de begeleider'** op 29 april gaf hij een lezing over de rol van de begeleider in cultuursensitieve ontmoetingsplaatsen. Voor de provincie Limburg gaf hij in september een lezing over omgaan met migratie-invloeden op gezin, binnen preventieve opvoedingsondersteuning.

Daarnaast nam Meurs bij verschillende organisaties het engagement op om vormingen en intervisies aan te bieden, onder andere voor pleegzorg Oost-Vlaanderen, voor de psychologen van gesloten centra van Dienst Vreemdelingenzaken, voor hulpverleners over interculturele begeleiding in Praxis P, praktijkcentrum van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen KULeuven.

In het vak **'Godsdienstpsychologie in de interculturele context'** dat Meurs doceert aan de KULeuven, werd collega Naïma Lafrarchi uitgenodigd twee gastcolleges te verzorgen, waarin ze vanuit het islamitisch perspectief de plaats van religie in de ontwikkeling van het kind schetst.

Partnerrelaties

3

Met Valentijn 2015 pakte de krant De Tijd uit met een enquête bij 500 Belgen, gehuwd of wettelijk samenwonend, over hun geldzaken. Vooral het gebrek aan openheid hierover viel op. Koen Baeten gaf hiervoor enkele verklaringen in het artikel **'Geld groter taboe in relatie dan seks'**.

Baeten mocht een lezing over 'Filosofie en seksuologie' geven op Background Educations in Mechelen. Hij was bovendien co-editor van het nieuwe boek **'Psychoanalyse als seksuologie? Libido van gesel tot gezelschap'** in de serie 'Psychoanalytisch Actueel', waarvoor hij samen met Mark Kinet ook de inleiding schreef. In datzelfde boek schreef collega Patrick Meurs een hoofdstuk over **'Latentiefase en seksualiteit. Een ontwikkelingsperspectief'**.

Op 21 november werd voor de vierde maal T-Day georganiseerd, een dag voor transgenders en hun omgeving. Samen met Eefje Van Der Meer en Samuel De Schepper verzorgde Koen Baeten er een babbel over intimiteit- en seksualiteitsbeleving.

Het Laatste Nieuws vroeg Baetens opinie over idolatrie en relaties in het artikel **'Idool wordt lief: beginnen niet alle koppels zo', eind oktober**.

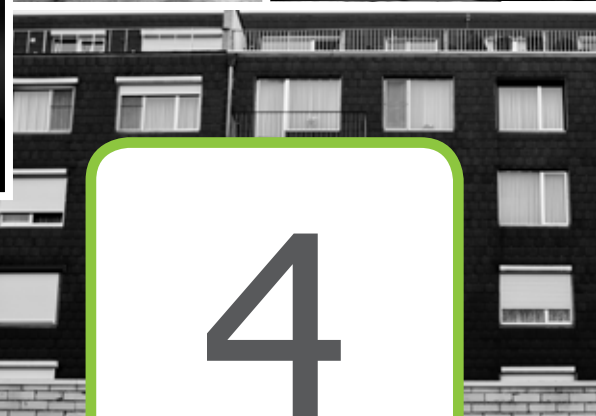

Over relaties bij ouderen organiseert het kenniscentrum in februari 2016 een bijscholing in samenwerking met de opleiding Psychosociale Gerontologie.

Hierbij aansluitend werkten Van Houdenhove, Messelis en Van Velthoven dit jaar aan de pocket **‘Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg’**. Dit werd in december bij Politeia uitgegeven en vormt een antwoord op de opdracht van Vlaams minister Jo Vandeuren die de sector vanaf 1 januari 2015 verplicht een beleid te ontwikkelen om bewust, structureel en doordacht om te gaan met grensoverschrijdend gedrag van hulpverleners ten aanzien van zorgvragers.

Ellen Van Houdenhove, die doctoreerde over asexualiteit, mocht bovendien het voorbije najaar zowel in een spraakmakende reportage van Koppen als in het laatavondprogramma ‘Generation M’ van MNM komen spreken over het thema asexualiteit.

Gezinnen in de samenleving

4

Gezinnen en wonen

Vanuit het Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen volgen we het gezinsbeleid in Vlaanderen van nabij op. Op 15 mei vierden de VN de Internationale Dag van het Gezin, voor ons de aanleiding om een publicatie over een thema dat verband houdt met gezinsbeleid voor te stellen op een studiedag.

In 2015 kozen we ervoor te werken rond het thema 'gezinnen en wonen'. We stelden vast dat demografische veranderingen, de opkomst van nieuwe gezinstypes en de dynamiek van de hedendaagse gezinnen, het gezinsbeleid en het woonbeleid confronteren met een reeks van nieuwe uitdagingen. Daarom vonden wij dat een meer systematische analyse van de mate waarin de diversiteit en de flexibiliteit van de hedendaagse gezinnen aanleiding geven tot nieuwe noden van gezinnen op het vlak van wonen, welkom was.

Voor de publicatie en de studiedag werkte het kenniscentrum samen met een werkgroep bestaande uit geïnteresseerden en stakeholders uit de academische wereld, het middenveld, belanghebbende vzw's en de (sociale) woonsector. Dirk Luyten en Kathleen Emmery coördineerden het project. Verschillende leden uit de werkgroep schreven ook een bijdrage aan het boek **'De sleutel past niet meer op elke deur. Dynamische gezinnen en flexibel wonen'**, onder redactie van Kathleen Emmery, Dirk Luyten, Dirk Geldof en Inge Pasteels.

Deze vier redacteurs schreven daarnaast samen het slothoofdstuk **'Sleutelkwesties en aanbevelingen'** en Emmery en Luyten schreven de inleiding. Geldof was bovendien auteur van het hoofdstuk **'Veranderende woonbehoeften in een context van superdiversiteit'**. Luyten schreef samen met Kristof Heylen het hoofdstuk **'Hoe wonen gezinnen in Vlaanderen'**, en samen met Björn Mallants en Eline Mechels het hoofdstuk **'Diverse en dynamische gezinnen en sociaal wonen'**.

Verder was ook Miet Timmers nauw betrokken bij dit project. Op basis van persoonlijke interviews schreef zij een hoofdstuk vol **'Woonverhalen'**. Ze las deze tevens voor tussen de verschillende presentaties op de studievoormiddag **'De sleutel past niet meer op elke deur'** op 13 mei. Hier werd de publicatie voorgesteld door de verschillende auteurs, werden er concrete voorbeelden gegeven van de zoektocht naar flexibele en diverse woonoplossingen, en werd er een panelgesprek gehouden. Dat allemaal voor een divers publiek van studenten en docenten, professionals uit de sociale sector, beleidsmedewerkers, én architecten en bouwpromotoren.

De studiedag en publicatie kregen behoorlijk wat (pers)aandacht. Voor en na de studiedag verschenen er artikels online, in tijdschriften en pers. Dankzij een samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP), kon Dirk Luyten een artikel publiceren in hun tijdschrift Ruimte, over **'De glazen bol van SVR. Hoe gaan Vlaamse gezinnen wonen in 2030?'**. Ook in Visie, het tijdschrift van Beweging.net verscheen een artikel met een interview met Dirk Luyten, over de **'Studiedag: dynamische gezinnen en flexibel wonen'**.

Persagentschap Belga verspreidde een artikel op de studiedag zelf, 13 mei. Dit artikel werd dezelfde dag al overgenomen door Knack: **‘Woonbeleid hinkt achterop bij nieuwe gezinssituaties’**. Ook De Standaard pakte die dag uit met een groot dossier hierover **‘De huizen van de toekomst: nieuwe gezinnen vragen om nieuwe manier van wonen’**. In De Morgen van 15 mei verscheen een artikel **‘Woonbeleid loopt 30 jaar achter’**. Kathleen Emmery en Dirk Luyten werden tevens geïnterviewd voor de zomereditie van Woonwoord, een tijdschrift van de VMSW: **‘Het beleid houdt te weinig rekening met de dynamiek van gezinnen’**. In september 2015 verschenen twee recensies van het boek **‘De sleutel past niet meer op elke deur’**, nl. in het tijdschrift Nieuw Gezin Nederland, en op de blog Zeronaut. Emmery en Luyten publiceerden ook een artikel op Sociaal.Net: **‘Nieuwe gezinnen hebben nieuwe woonnoden’**.

Vanwege de samenwerking met de VRP werd Luyten gevraagd een werkgroep te leiden op hun studiedag **‘Te Koop: Heilige Huisjes’**, over **‘Vergrijzing en verzilvering’**. Hij gaf tevens een boekpresentatie voor de Gecoro van Wommelgem over **‘De sleutel past niet meer op elke deur’**.

Samen met Miet Timmers werd hij uitgenodigd als expert bij de BEL10-uitzending van Radio 1, thema **‘Samenleving’**, in juni 2015. Ze stelden daar o.a. de aanbeveling voor om het opsplitsen van woningen makkelijker te maken, als het een maatschappelijk doel heeft. Timmers werd tevens gevraagd te reageren over boemerangkinderen in een Libelle-artikel over **‘Gezinnen van nu zijn niet meer zo doorsnee’**.

In het najaar van 2015 begon het kenniscentrum aan de voorbereidingen voor de Dag van het Gezin 2016. Ook dan plannen we een studiedag en publicatie(s). Omdat het thema **‘gezinnen en wonen’** zo veel stof deed opwaaien, besloten we dit verder uit te diepen. Eén van onze aanbevelingen uit **‘De sleutel past niet meer op elke deur’** was immers dat het beleid meer moet inzetten op creatieve woonvormen, zodat meer mensen dit ook kunnen overwegen. Wij zetten hierin reeds een eerste stap door een studie naar meergenerationeel samenhuizen op te starten. Dirk Luyten, Miet Timmers, Joris Van Puyenbroeck, Kathleen Emmery en Eline Mechels werken hier aan mee. Twee gastdocenten uit de opleiding Gezinswetenschappen zullen hier ook een bijdrage aan leveren: Luc Van de Ven en Sabine Thielemans.

Gezinsbeleid

Naast de jaarlijkse publicatie over gezinsbeleid, die dit jaar focuste op het thema 'wonen', werkten verschillende onderzoekers van het kenniscentrum nog aan kleinere projecten rond gezinsbeleid. Zo werkten Kathleen Emmery en Dirk Luyten het thema 'Arbeid en gezin' verder uit in 2015. Ze publiceerden het hoofdstuk

'Overheidsbeleid inzake combinatie arbeid en gezin in Vlaanderen' in het studierapport 'Arbeid en Gezin: een paar apart' van de Studiedienst Vlaamse Regering. Daarnaast verscheen van hun hand het opiniestuk **'Werkbaar werk. Focus op draagkracht gezinnen ontbreekt'** op het online platform Sociaal.Net.

Op het inspraakevent 'Naar een nieuw lokaal sociaal beleid voor Brussel', georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Brusselse Welzijns- en gezondheidsraad op 11 juni 2015, werd het kenniscentrum vertegenwoordigd door zowel Dirk Luyten als Kristien Nys. Luyten begeleidde de werksessies **'Vermaatschappelijking van de zorg op maat van de Brusselse buurten'**, en gaf een korte plenaire presentatie van de resultaten van de werksessies. De werksessies van Nys focusten op **'Opgroeien in Brussel: naar een integraal gezinsbeleid in partnerschap en vanuit een brede kijk'**.

Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin lanceert in 2016 een gezinsenquête. Doelstelling is werken aan beleidsindicatoren voor het gezinsbeleid, en de dagelijkse realiteit voor gezinnen in kaart brengen. Kathleen Emmery is lid van de algemene stuurgroep van de enquête, en van de werkgroep **'Dynamieken inzake gezinsvorming en gezinsontbinding'**. Joris Dewispelaere neemt deel aan de werkgroep **'Combinatie gezin, zorg en werk'** en Kristien Nys aan de werkgroep **'Opvoeding'**.

Op 12 december 2015 sprak Dirk Luyten voor de Gezinsraad van Oudenaarde ter gelegenheid van hun vijftigjarige jubileumviering over het nut van een gezinsraad.

Jongeren en gezin

 Sinds 2014 werkt het kenniscentrum aan een project over jongeren en gezin, in samenwerking met projectbegeleiders en onderzoekers. Voor het projectwerk in de tweede opleidingsfase lieten projectbegeleiders de studenten Gezinswetenschappen aan de slag gaan rond verschillende thema's, die allemaal verband hielden met de vragen: Wat vinden jongeren van hun gezin? Wat voor gezin dromen ze later voor zichzelf? Welk belang hechten jongeren nog aan het gezin?

Uit de verschillende onderzoeksthema's haalden we telkens één prikkelende of controversiële stelling die we op 18 maart voorlegden aan focusgroepen met 54 Brusselse scholieren. We trachtten immers steeds het perspectief van de jongeren centraal te stellen.

De resultaten van deze onderzoeken, gevoerd door studenten en docenten Gezinswetenschappen, aangevuld en verrijkt door citaten uit de focusgroepen, werden gebundeld in de publicatie **'Jong met een hart voor familie'**, uitgegeven door LannooCampus. In het boek worden ook kunstwerken gekoppeld aan elk hoofdstuk, die gemaakt werden door leerlingen van de Sint-Lukas kunsthumaniora. Op die manier kregen we ook het visuele, creatieve perspectief van jongeren te zien.

Kathleen Emmery was coördinator van het gehele project. Lut Verstappen en Eline Mechels stonden in voor de redactie. Samen met Emmery schreven zij ook de inleiding en het slothoofdstuk waarin de citaten van jongeren centraal staan.

Claire Wiewauters schreef het hoofdstuk **'Laat me los... en houd me vast'**, over de ontwikkeling van jongeren en evoluerend ouderschap. Patrick Meurs had met zijn bijdrage **'Identiteitsontwikkeling bij jongeren uit moslimgezinnen'** aandacht voor de complexe en soms problematische kant van het opgroeien als moslim in onze maatschappij; terwijl Naïma Lafrarchi, Hans Van Crombrugge en Koen Ponnet keken naar de positieve waarden en normen van de Islam in hun hoofdstuk **'Opvoedingsidealen van moslimjongeren'**.

In het hoofdstuk **'Evoluties van vaderbeelden bij jongeren'** bekeek Simonne Vandewaerde, projectbegeleider in de opleiding Gezinswetenschappen, of bepaalde stereotypes van vaders doorheen de jaren overeind blijven of net veranderen. Doen vaders mee de was en de plas of zijn ze vooral carrièrericht? Ook Miet Timmers had daar aandacht voor: zij onderzocht of er een generatiekloof bestaat op de werkvloer of thuis in haar bijdrage **'Werk en privéleven bij Generatie X en Y'**.

In 'Copingstrategieën bij adolescenten en ouders uit verschillende-inkomensgezinnen' kijkt Koen Ponnet naar de relatie tussen armoede en stress, die ook bij jongeren bestaat. Joris Lambrechts en Hans Van Crombrugge schreven dan weer een bijdrage over jeugdsport en motivatie: **"Krijgen we onze bal terug?" De autonomie van jongeren in jeugdsportclubs ondersteunen**'. Dirk Luyten voerde in het verleden al onderzoek naar gezinsvriendelijke woonwijken, en vroeg nu jongeren wat voor hen een jongerenvriendelijke woonomgeving inhoudt. Dit resulteerde in het hoofdstuk **'Jongeren zoeken hun plek in de publieke ruimte'**.

In het EXPOO magazine 'Ondersteuning aan ouders van jongeren' verschenen in het najaar twee pagina's met citaten uit het boek en van de focusgroepen met Brusselse scholieren.

Het boek werd voorgesteld aan een publiek van jongeren en sociale professionals op 4 december op de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen. Luyten, Lafrarchi en Timmers namen als auteur deel aan een panelgesprek waarin ook vier jongere-ouder duo's zetelden, gemodereerd door Sarah Joos, een medewerker van Jong & Van Zin. Bruno Vanobbergen (Vlaams kinderrechtencommissaris) gaf reflecties op het boek. De krant De Standaard publiceerde op 5 december een uitgebreide bespreking van het boek. Ook op 5 december mocht Kathleen Emmery het onderzoek en het boek toelichten in het Radio 1-programma 'Bonus'.

Ouders en vrijtijdsbesteding van kinderen

Welke rol spelen ouders in de participatie van kinderen en jongeren aan het jeugdwerk in Vlaanderen? In opdracht van de Vlaamse overheid, het voormalige Agentschap Sociaal-Cultureel Werk, Afdeling Jeugd, gingen Evelyn Morreel, Kristien Nys en prof. dr. Karla Van Leeuwen (KULeuven) in 2014 op zoek naar het antwoord op die vraag. Het was en is een vraag die ook het jeugdwerk niet onberoerd laat. Meerdere jeugdwerkorganisaties (o.a. Chiro, Kazou, VDS) uitten hun interesse in de onderzoeksresultaten, met een specifieke vraag om die ook te presenteren in hun organisatie.

Het eindrapport van dit onderzoek '**Ouders en jeugdwerk**' werd reeds opgeleverd. Het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de onderzoekers plannen de resultaten te publiceren en voor te stellen op een studiedag in februari 2016.

Geïnspireerd door de onderzoeksbevindingen schreven Morreel, Nys en Van Leeuwen een PWO-continueringsvoorstel uit. Ze willen in dit praktijkgericht onderzoek, samen met het jeugdwerk, een ondersteuningstool ontwikkelen die jeugdwerkorganisaties helpt om zicht te krijgen op de wijze waarop de relatie ouders-jeugdwerk in hun organisatie vorm krijgt. De tool kan ook helpen om die relatie op een constructieve manier uit te bouwen. Dit onderzoeksvoorstel '**Ondersteuningskader: relatie tussen ouders en jeugdwerk**' werd goedgekeurd en loopt van oktober 2015 tot augustus 2018.

Hun eerste seminarie kreeg een plaats op de stafvergadering van het kenniscentrum op 17 november 2015. Zo ontstond nuttige discussie en feedback bij het onderzoek en ontwikkelingswerk over de relatie ouders-jeugdwerk. De discussie werd onder leiding van Morreel verdergezet op de klankbordgroep van 1 december 2015. Naast de onderzoekers waren jeugdwerkactoren breed vertegenwoordigd met Amke Bailleul (VDS vzw), Mirjam Belkodi (MSC Ahlan), Pieter Billiet (Kazou vzw), Tine Coeckelbergs (Kras, A'pen), Saïda El Fekri (Platform Allochtone Jeugdwerking vzw), Koen Hanssens (Jes vzw), Merijn Van de Geuchte (Chirojeugd Vlaanderen vzw), Stephanie Vermeiren (Afdeling Jeugd). Ook Dirk Smits (Odisee) en Kathleen Emmery waren aanwezig.

De plaats van ouders in de vrijetijdsbesteding van het kind is geen nieuw thema in het kenniscentrum. In 2013 liep een PWO-project af over het positief supporteren van ouders en de motivatie van jeugdsporters: 'Ouders en jeugdsport: geen kinderspel'. We ontwikkelden een vormingspakket waarmee jeugdsportclubs een ouderwerking kunnen opzetten. Het is een opvoedingsondersteunend pakket, gericht op

het stimuleren van jeugdsportclubs om ouders te ondersteunen in hun rol als coach en supporter. Joris Lambrechts werkte aan dit onderzoek onder leiding van Hans Van Crombrugge.

De thematiek blijft actueel: regelmatig verschijnen nieuwsitems over al dan niet fysiek agressieve conflicten bij (jeugd)sportwedstrijden. Van Crombrugge werd zo tweemaal geïnterviewd door Het Nieuwsblad in 2015: eens over de stelling **'Neem subsidies af van ploegen die spelertjes weigeren'**, de andere keer over **'Voetbalclub straft speler voor wangedrag van ouder'**. Dat laatste artikel verscheen ook in De Standaard.

Joris Lambrechts begeleidde doorheen 2015 verschillende keren de workshop 'Ouders en clubs: één doel?!', die ontwikkeld werd in het kader van hun PWO-project. In januari gaf hij de workshop in de Soccer Arena in Genk, in maart gaf hij drie sessies hierover voor de technisch verantwoordelijken van de jeugdopleiding van Voetbalfederatie Vlaanderen. De Belgische Korfbalvereniging nodigde hem uit om hierover te spreken in mei, en Sporting Antwerpen liet hem de workshop aanbieden in juni. Verder kwam hij op 21 november naar de Dag van de Sportclubbestuurder om de workshop toe te lichten.

In september was er nieuws uit Nederland waar de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond een competitievorm voor kinderen uittestte: zonder scheidsrechter en met de ouders op 20 meter afstand van het veld. Zowel Het Laatste Nieuws als MNM vroegen Lambrechts hierop te reageren.

Ook cultuur maakt voor velen deel uit van de vrijetijdsbesteding. Op de Studiedag Participatiesurvey 2014 in december, was Kristien Nys panellid voor de sessie 'Ouderlijke invloeden'. Ze ging er samen met Peter Bary (Cultuurnet) en Elke Valgaeren (Gezinsbond) in op de invloed van ouders en andere actoren (zoals de school) op de vrijetijdsbesteding van kinderen en op deelname aan culturele activiteiten.

Ouderen in de samenleving

Samen met de opleiding Psychosociale Gerontologie organiseerde het kenniscentrum op 18 juni 2015 de studiedag **'55+: Druk, drukker, drukst?!'**. Tijdens deze studiedag gingen we aan de hand van het tijdsbestedingsonderzoek van prof. dr. Ignace Glorieux (VUB) na hoe de tijdsbesteding van 55-plussers er concreet uit ziet. We keken vooral naar drie grote terreinen: gezin en familie, vrijwilligerswerk en arbeid. Miet Timmers begeleidde hier de workshop **'Op zoek naar een generatievriendelijk vrijwilligersbeleid'**.

Stafmedewerker voor de banaba Psychosociale Gerontologie Ellen Van Houdenhove schreef samen met studiegebieddirectrice Tanja Nuelant een artikel over de studiedag. **'55-plussers hebben het druk. Langer werken heeft gevolgen voor de samenleving'** verscheen in augustus op Sociaal.Net.

Op 22 september werd op de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen de bijscholing **'Levensvragen bij ouderen: op weg naar professionalisering'** georganiseerd in samenwerking met de banaba Psychosociale Gerontologie.

Zingeving en ethiek

5

Een project dat al afliep eind 2013, 'Prenatale screening en diagnostiek, een morele imperatief?', bleef in 2015 nog steeds actueel. Niet alleen verzorgde onderzoekster Adelheid Rigo de bijscholing **'Ethiek en begin van leven. Ethische kaders voor prenatale diagnostiek'** op de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen in mei 2015, ze verzorgde ook de lezing **'Ethische vragen bij prenatale screening en diagnostiek'** op de driedaagse studiedag perinatologie in het UZ Brussel.

Verder werkte ze samen met collega-onderzoekster Szilvia Hübel, Kathleen Emmery en prof. dr. Johan Stuy (VUB) aan een artikel in het Tijdschrift voor Vroedvrouwen: **'Prenatale screening en diagnostiek, een morele verplichting? Ethische problemen bij de toenemende technologische mogelijkheden van prenatale diagnose'**. Begin 2015 verscheen ook het congresboek 'Parental Responsibility in the Context of Neuroscience and Genetics', van de conferentie in 2013, waarvoor Rigo, Hübel en Emmery samen met Hans Van Crombrugge een bijdrage schreven: **'Parental autonomy and responsibility in the context of prenatal diagnosis. Views and attitudes of Belgian healthcare professionals and families'**.

Daarnaast werkte Rigo het afgelopen jaar een nieuwe onderzoekspiste uit rond het thema van niet-invasieve prenatale tests (NIPT). Samen met Bart Moens, afgestudeerd in Gezinswetenschappen, en prof. dr. Johan Stuy voerde ze onderzoek uit naar de houding van zwangere vrouwen en jonge moeders ten opzichte van NIPT. De resultaten van deze bevraging van 321 Vlaamse vrouwen vonden hun neerslag in een artikel van de drie onderzoekers in het Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek: **'Niet-invasieve prenatale tests: onderzoek naar de houding van aanstaande en jonge moeders in Vlaanderen'**.

In een leerboek biologie voor het middelbaar onderwijs (BIOgenie, van uitgever De Boeck) publiceerden deze drie onderzoekers eveneens een ethische situering van NIPT binnen het landschap van prenatale diagnose en screening: **'Achter voordelen van niet-invasieve prenatale tests (NIPT) schuilen nieuwe ethische uitdagingen'**.

Kwetsbare gezinnen

6

(Mantel)zorg

Op initiatief van Ben Wuyts, gastdocent in de opleiding Gezinswetenschappen, organiseerde het kenniscentrum op 29 mei 2015 in samenwerking met de Gezinsbond de studiedag **'Zorgende gezinnen: wiens zorg?'**. Gezinnen die te maken krijgen met een beperking staan voor buitengewone zorgvragen. Hoe ervaren de verschillende gezinsleden dit? En vooral: wie zorgt voor hen? De studiedag vertrok vanuit enkele inzichten uit enquêtes van de Gezinsbond. De focus lag op gezinnen zelf die als ervaringsdeskundigen het woord namen.

In de Bond verschenen vier artikels, ter aankondiging en ter evaluatie van de studiedag. Ook Kerk & Leven publiceerde na de studiedag het artikel 'Een duwtje voor de duwers. Zorgende gezinnen kijken verwachtingsvol én bezorgd naar nieuw beleid', waarin Ben Wuyts aan bod komt. Op de website van de Gezinsbond is een e-dossier beschikbaar met alle resultaten van hun bevraging bij en over zorgende gezinnen. Op Sociaal.Net verscheen in december nog een artikel over deze resultaten.

Onderzoeker Joris Van Puyenbroeck vervulde in 2015 een instrument voor de evaluatie en ondersteuning van draagkracht en -last bij mantelzorgers van personen met een beperking, genaamd **'Prisma'**, met een digitale applicatie. Hij ontwikkelde dit onder leiding van prof. Bea Maes van de onderzoekseenheid

Gezins- en Orthopedagogiek van KU Leuven, in opdracht van Verwijzersplatform vzw. Daarnaast werkten Van Puyenbroeck en zijn collega's van de onderzoeksgroep Sociaal Werk aan een project rond proefwonen. In oktober organiseerden ze de studiedag **'Proefwonen. Naar een betere begeleide toegang tot sociale huisvesting voor kwetsbare doelgroepen'**. Zijn collega Dirk Luyten trad hier op als adviseur.

Verder werd onder leiding van Van Puyenbroeck een project afgerond dat op vraag van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) naging of het IZIKA en IZIK-instrument valide kunnen gebruikt worden voor kinderen en jongeren met een handicap in het kader van de Intersectorale Toegangspoort voor Jeugdhulp.

Van Puyenbroeck ging in 2015 van start met twee nieuwe projecten. Op vraag van de Koning Boudewijnstichting maken we een conceptuele 'mapping' van inclusieve woon-zorgmogelijkheden voor de Vlaamse Gemeenschap. We gaan na wat de sterktes, zwaktes, kansen en uitdagingen zijn per cluster van mogelijke woon-zorgcombinatie, geformuleerd in een praktische, toegankelijke taal

voor gebruikers en omgeving. Door middel van interviews met praktijk- en ervaringsdeskundigen brengen we de randvoorwaarden op een verkennende manier in kaart. Voor dit project werkt Van Puyenbroeck samen met Dirk Luyten en met een projectgroep met studenten Gezinswetenschappen rond het thema **'Woon-zorg oplossingen voor personen met een beperking'**. De resultaten van dit project zullen eveneens gebruikt worden voor de publicatie en studiedag naar aanleiding van de Dag van het Gezin in mei 2016, die dit jaar meergenerationeel wonen centraal stellen.

Het tweede project van Van Puyenbroeck zal in samenwerking met de opleiding Orthopedagogie van Odisee gebeuren, het Onderzoeksnetwerk opleidingen Orthopedagogie van de Associatie KULeuven en het Vlaams Welzijnsverbond. Met het project **'L.link. Actief netwerkgericht werken voor mensen met een beperking'**, gaan ze op zoek naar methoden om organisaties en personen te helpen groeien naar meer en beter netwerken in functie van inclusie.

Maatschappelijk kwetsbare gezinnen

Eind 2015 ging een nieuw project van start onder leiding van Alexandre Reynders over **‘Opvoedingsondersteuning aan ouders met suïcidale jongeren’**. Hierin zal hij onderzoeken welke de noden van ouders van een suïcidaal kind zijn, en een ondersteunende tool ontwikkelen. Dit onderzoek kan gekaderd worden binnen het Vlaamse Actieplan Suïcidepreventie dat als een van de doelstellingen heeft: ‘[...]de beschermende factoren in het gezin versterken door ouders te versterken in hun ondersteunende rol. Doelen zijn hen bewust te maken van deze rol, vaardigheden aan te scherpen en het zelfvertrouwen en de eigen effectiviteit te verhogen, in het bijzonder wanneer zij twijfelen en signalen opvangen van onwelzijn bij hun kind.’

Voor dit onderzoek werken we samen met het Vlaams Expertisecentrum voor Suïcidepreventie en Expoo. Het project geniet de steun van het Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid.

Reynders zelf kon de afgelopen jaren heel wat ervaring ter zake opdoen tijdens zijn doctoraatsstudie Biomedische Wetenschappen aan de KULeuven. Hij verdedigde met succes zijn doctoraatsthesis **‘Understanding differences between regional suicide rates’** in december.

Vanuit haar expertise als psychotherapeut geeft ook Claire Wiewauters af en toe duiding bij thema's rond psychische kwetsbaarheid. Zo verscheen bijvoorbeeld in Libelle in maart een artikel over het overlijden van een ouder en de impact hiervan op de familierelaties, waarvoor Wiewauters geïnterviewd werd. Naar aanleiding van het overlijden van auteur Jef Geeraerts werd zij bovendien gevraagd duiding te geven over de implicaties van het verbreken van het contact met je ouders, in een artikel in De Morgen.

Sinds twee jaar bieden we een bijscholing aan van Mirjam Beyers, bachelor in de Gezinswetenschappen en trainer-supervisor voor Eigen Kracht-conferenties vzw. In haar bijscholing '**Eigen Kracht-conferenties in de (jeugd)hulpverlening**' in november maakten deelnemers kennis met de principes, de toepassingsmogelijkheden, de haalbaarheid en de ethische aspecten van deze methodiek.

De bijscholing, '**Beschermen zonder te beknotten. Een nieuw eenheidsstatuut ter bescherming van kwetsbare meerderjarigen**', verzorgd door Marianne De Boodt, had plaats op 30 april. Vanaf 2016 bieden we dit aanbod aan op maat, aangepast aan de specifieke situatie van voorzieningen en organisaties.

In het najaar van 2014 organiseerde het kenniscentrum een studiedag over '**Thuiscompagnie, draaiboek voor versterkend en verbindend werken met kwetsbare gezinnen**'. Dit was de afsluiting van een onderzoeksproject van Kristien Nys, die de werking van Thuiscompagnie evalueerde en meewerkte aan de uitwerking van een draaiboek. De aandacht voor het project resulteerde in een artikel begin 2015 in Ouderschapskennis, geschreven door Mieja Engelen, Koen Vansevanant, Yolande Thienpont en Nys zelf, over '**Thuiscompagnie. Een ondersteuningsvorm die kwetsbare gezinnen in hun huishouden en ouderschap versterkt**'. Nys werd verder nog geïnterviewd voor een artikel in Libelle in februari 2015 over '**Hoe het voelt als je elke euro moet omdraaien**'.

Het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting 2015, dat door de Universiteit Antwerpen wordt uitgegeven, stond dit jaar in het teken van kinderarmoede. Koen Ponnet en Hans Van Crombrugge kregen de kans een hoofdstuk te schrijven over **'Mensen met een laag inkomen zijn niet van slechte wil in het gebruik van copingstrategieën om om te gaan met hun financiële stress. Een vergelijking tussen personen uit laag en midden tot hoog inkomensgezinnen'**. Het artikel is een resultaat van ons onderzoekswerk over financiële en relatiestress en de mentale gezondheid van gezinnen. Koen Ponnet verzamelde tussen 2012-2015 in samenwerking met studenten Gezinswetenschappen gegevens van meer dan 1000 gezinnen. De studenten bevroegen telkens een moeder, vader en een kind tussen 11 en 17 jaar uit hetzelfde gezin.

In het Tijdschrift voor Psychoanalyse verscheen afgelopen jaar een bijdrage van Patrick Meurs en Koen Baeten: **'Wanneer vriendschap maar niet lukt... Over intermenselijke erkenning in de context van transgenerationeel trauma'**. Meurs schreef ook het hoofdstuk **'Empathie in ontwikkeling. Bouwstenen en conflicten van intermenselijke affectieve inleving'** in de publicatie **'Empathie. Het geheime wapen van psychiaters en psychotherapeuten'**.

Miet Timmers, die ook als bemiddelaar werkt, werd dit jaar geïnterviewd over **'In balans dankzij je netwerk'**, in Psychologies Magazine.

Professionalisering

7

Inclusie in levenslang leren en werk

In 2014 en 2015 was het kenniscentrum coördinator in een Europees samenwerkingsproject in het kader van het Leonardo da Vinci programma: **'Methoden om inclusie in levenslang leren en werk te verbeteren'**. Alexandre Reynders en Kathleen Emmery waren de belangrijkste onderzoekers in dit project, dat afliep in september 2015.

Het doel van dit project was om professionelen en vrijwilligers te ondersteunen in het begeleiden van kwetsbare groepen bij het levenslang leren of het zoeken naar werk. Omdat de missie, doelgroep en organisatie van de drie partners onderling sterk verschillen, had iedere partner zijn eigen objectieven vooropgesteld en bijhorende acties ondernomen. De Blind Assistance Foundation (Polen) organiseerde drie workshops 'My profession, my job, my future' voor personen met visuele beperkingen, en een vierde sessie om hun workshops te evalueren. De organisatie Greta Loire Morvan (Frankrijk) organiseerde in december 2014 trainingssessies met leraren. Reynders en Emmery organiseerden vanuit het kenniscentrum een seminarie voor leraren, begeleiders en adviseurs. Ook collega's van de studentenadministratie werden uitgenodigd.

Op 28 mei 2015, de Dag van het Studiegebied Sociaal-Agogisch Werk van Odisee, werkte Reynders het concept van de dag uit onder het motto **'Sterke professionals, sterke studenten'**. De voormiddaglezing werd verzorgd door Nicole Vettenburg, gastdocente in de opleiding Gezinswetenschappen, die haar kader over maatschappelijke kwetsbaarheid toelichtte. De verschillende sessies behandelden verbindende communicatie, meertaligheid, kwetsbaarheid herkennen, de kwetsbare professional, diversiteit, story telling en tutor en groepsleren. Docenten, studie- en projectbegeleiders en collega's van de studentenadministratie uit het studiegebied Sociaal-Agogisch Werk waren aanwezig.

Uit de ervaringen van de georganiseerde activiteiten heeft het consortium zeven gemeenschappelijke richtlijnen ontwikkeld ter ondersteuning van vrijwillige en professionele begeleiders van kwetsbare groepen. Deze worden gebundeld in de publicatie **'Guidelines for supporting vulnerable groups in lifelong learning'**.

Tijdens de laatste bijeenkomst van alle partners in juni in België, werd ook een filmpje opgenomen waarin het onderzoeksproces en de resultaten worden toegelicht.

Normatieve professionaliteit

Gezinswetenschappen is een multidisciplinaire opleiding die studenten (vaak met levens- en werkervaring) voorbereidt op diverse functies in de brede sociale sector. Deze veelzijdigheid is een belangrijke troef, maar roept ook vragen op over wat gezinswetenschappers kenmerkt als professionele beroepskrachten.

Om de opleiding verder te ondersteunen, startten we in september 2015 met het onderzoeksproject **'Professionele identiteit en normatieve professionalisering van de gezinswetenschapper'**.

Onderzoeker Ruben Debusschere zal, onder leiding van Hans Van Crombrugge, en in samenwerking met studenten Gezinswetenschappen, nagaan hoe kennis, vaardigheden en houdingen samenkomen in de beroepsidentiteit van gezinswetenschappers en hoe we dit proces kunnen optimaliseren.

Door middel van interviews en focusgroepen met werkgevers, oud-studenten, bestuurders, docenten en studenten over hun ervaringen, idealen en verwachtingen brengen we de verschillende representaties en opvattingen in het werkveld en de opleiding in kaart.

Op 30 oktober vond de eerste stuurgroep van dit project plaats.

Op de Onderwijsdag van Odisee, die in januari 2015 werd georganiseerd, gaf Van Crombrugge al een lezing in verband met deze nieuwe onderzoekspiste: **'De identiteit van de professional'**.

Gezinscompetenties

Het portfolio-instrument FamCompass is een tool waarmee je gezinscompetenties kan ontdekken en evalueren: kennis, vaardigheden en attitudes die mannen en vrouwen hebben verworven in hun gezin en familie, als opvoeder, partner, verzorger. Doel is om deze gezinscompetenties te kunnen valideren in verdere opleidingen of bij het zoeken van een job die te maken heeft met gezin, relaties en opvoeding.

Dit instrument werd in 2009 ontworpen in het kader van een Europees Grundtvig-project. De tool vond toepassing als 'Quickscan Gezinscompetenties', een instrument voor thuiswerkende ouders die opnieuw op de arbeidsmarkt aan de slag willen, en dat door TIA (Thuis talent in actie) online wordt aangeboden. In 2015 werd FamCompass aangepast op basis van het competentiemodel van Odisee. Het werd daarnaast ook gevalideerd ten aanzien van het huidige competentieprofiel van de bachelor Gezinswetenschappen en het werd uitgebreid in functie van het speerpunt 'talentgerichtheid' van Odisee.

In het onderzoeksrapport '**Validering van Famcompass**' dat door onderzoeker Joris Dewispelaere in augustus werd afgewerkt, en in de bijlage daarvan, '**FamCompass 2.0**' worden de stappen en resultaten beschreven.

In samenwerking met de opleiding Toegepaste informatica van Odisee zal een nieuwe webapplicatie van FamCompass ontwikkeld worden. Verschillende organisaties actief in jobcoaching, en interimkantoren toonden reeds belangstelling om de nieuwe versie van FamCompass in te zetten.

AN-SOFIE SECEBER

Oud-studente Gezinswetenschappen Odisee
Verantwoordelijke Kringwinkel Ateljee vzw

De opening van het academiejaar van Odisee stond in 2015 in het teken van de relatie met het werkveld. Alle medewerkers konden op voorhand een project nomineren voor de wedstrijd 'Het meest inspirerende werkveldproject 2015'. Tussen de vier projecten die de laatste ronde haalden zat ook het project **'Gezinsgericht werkplekleren in de sociale economie'**, waarbij studenten Gezinswetenschappen doelgroepmedewerkers uit de sociale economie gezinsgericht leren begeleiden. Joris Dewispelaere mocht het project voorstellen op de openingsavond. Door middel van live stemmen uit het publiek eindigde hij op de derde plaats. Over de vier projecten werd een korte video gemaakt, die via het YouTube-kanaal van Odisee te bekijken is.

Informatie en communicatie

7

Het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen is een kenniscentrum over en voor gezinnen. We voeren praktijkgericht uit naar de leefsituatie van gezinnen en hoe deze beter kunnen worden ondersteund. We publiceren over dat onderzoek en organiseren bijscholing en studiedagen. Maar ook het publieke debat stimuleren en de gezinnen zelf bereiken is een van onze doelstellingen. Daarom trachten we op verschillende manieren informatie over onze onderzoeken en activiteiten te communiceren.

De website www.hig.be is onze uitvalsbasis: hier leggen we nieuwe onderzoeksprojecten uit, kondigen we studiedagen en bijscholing aan, en stellen we onze medewerkers en hun expertise voor. We werken met een thematische opdeling rond onze zeven speerpunten: opvoeding, diversiteit, partnerrelaties, gezinnen in de samenleving, kwetsbare gezinnen, zingeving en ethiek, en professionalisering. Daarnaast delen we, waar relevant, de berichten ook op in functie van doelgroep: kinderen, jongeren, volwassenen of ouderen.

Artikels en activiteiten die op de website gepubliceerd worden, kunnen makkelijk gedeeld worden op sociale media. Zelf delen we deze op de Facebookpagina van het kenniscentrum, de Facebookpagina van de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, en onze Twitter-account. Daarnaast gebruiken we deze kanalen om foto's genomen op onze activiteiten of op de campus te delen, om zelf deel te nemen aan het publieke debat wanneer relevant, en om de publicaties of persoptredens van de onderzoekers van het kenniscentrum in de kijker te zetten. We bereiken 1227 'likers' via de Facebookpagina van het kenniscentrum, 786 via de Facebookpagina van de campus, en 245 volgers op Twitter.

Via de website kunnen bezoekers zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van het kenniscentrum. In 2015 verstuurden we vijf nieuwsbrieven naar onze abonnees waarin onze nieuwste onderzoeksprojecten, enkele opmerkelijke publicaties of acties, en de aankomende studiedagen en bijscholingen in de kijker worden gezet.

Een speciale editie van onze nieuwsbrief verscheen in juli en in september 2015. Daarin presenteerden we enkele van de sterkste en opvallendste eindproeven uit de opleiding Gezinswetenschappen. Sommige eindproeven vonden zo hun weg naar het werkveld en het brede publiek: ze werden opgepikt en verder verspreid door Femma, Kif Kif, Sociaal.Net... Ook het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media selecteerde enkele van deze eindproeven om op te nemen in hun nieuwsbrief 'Jong Geleerd', over onderzoek inzake kinderen en jongeren in Vlaanderen.

In 2008 richtte het kenniscentrum de website Gids voor Gezinnen op. Dit platform biedt informatie en antwoorden aan gezinnen in alle vormen, over thema's van relatievorming en geboorte tot pensioen of palliatieve zorgen.

Sinds 2015 beheert de campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen een eigen Instagram-account, waarop bij gelegenheid ook activiteiten of publicaties van het kenniscentrum onder de aandacht komen.

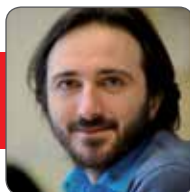
o7naa
HOGESCHOOL

8

Wie zijn we?

Adelheid Rigo is doctor in de wijsbegeerte en master in de klinische psychologie. Ze publiceert en voert onderzoek uit over ethische vraagstukken bij prenatale screening en diagnostiek.

Alexandre Reynders is doctor in de biomedische wetenschappen en master in de sociologie. Zijn onderzoek richt zich op het ondersteunen van kwetsbare studenten en van ouders van suïcidale jongeren.

Claire Wiewauters is master in de pedagogische wetenschappen, gezins- en orthopedagogiek. Ze publiceert en geeft vorming over ontwikkeling, emoties en veerkracht van kinderen en jongeren, en over het perspectief van kinderen en jongeren bij gezinstransities.

Dirk Geldof is doctor in de politieke en sociale wetenschappen, en bachelor in de wijsbegeerte. Hij publiceert en geeft vorming over superdiversiteit en transmigratie.

Dirk Luyten is doctor in de sociale wetenschappen en master in stedenbouw en ruimtelijke planning. Hij voert onderzoek uit naar gezinsbeleid en woonbeleid.

Eline Mechels is master in de sociologie. Ze is stafmedewerkster voor het kenniscentrum en werkt mee aan de Dag van het Gezin en de Gids voor Gezinnen.

Ellen Van Houdenhove is doctor in de biomedische wetenschappen en master in de psychologie en in de seksuologie. Ze is stafmedewerker voor de banaba Psychosociale Gerontologie en doet onderzoek naar relaties en seksualiteit bij ouderen.

Evelyn Morreel is master in de pedagogische wetenschappen, sociale agogiek. Ze werkt als onderzoekster rond het thema ouders en jeugdwerk.

Hans Van Crombrugge is doctor in de pedagogische wetenschappen. Zijn onderzoek en publicaties richten zich op opvoedingsondersteuning en pedagogie, en op de rol van levensbeschouwing in gezinsrelaties. Hij leidt een nieuw onderzoek over normatieve professionaliteit.

Joris Dewispelaere is doctor in de psychologische wetenschappen. Hij werkt rond professionalisering en met zijn onderzoek naar nieuwe onderwijsleeromgevingen creëerde hij tools als FamCompass.

Joris Lambrechts is master in de educatieve studies en bachelor onderwijs in lichamelijke opvoeding. Zijn onderzoek richt zich voornamelijk op (invloed van ouders op) jeugdsport.

Joris Van Puyenbroeck is doctor in de orthopedagogie. Zijn onderzoek kadert vooral rond (vraaggestuurde) ondersteuning van mensen met een (verstandelijke) beperking, en inclusieve en informele zorg.

Kathleen Emmerly is master in de criminologie. Zij is coördinatrice van het kenniscentrum. Ze volgt het gezinsbeleid in Vlaanderen op, werkt aan een onderzoek i.s.m. Awel en coördineerde het Europees project over levenslang leren en werken.

Katrien Symons is doctor in de sociologie en master in de seksuologie. Zij voert onderzoek in het kader van sociale media-gebruik bij jongeren, online contactrisico's, en de ouder-kind communicatie hierover.

Koen Baeten is doctor in de wijsbegeerte en master in de familiale en seksuologische wetenschappen. Hij publiceert en geeft lezingen over partnerrelaties en seksualiteit.

Koen Ponnet is doctor in psychologie en master in industrieel ondernemingsbeleid. Zijn onderzoeksinteresse gaat uit naar determinanten van risico- en probleemgedrag bij adolescenten en volwassenen, met focus op kwetsbare groepen.

Kristien Nys is doctor in de pedagogische wetenschappen. Haar projectwerk en onderzoeksactiviteiten spitsen zich toe op opvoedings- en gezinsondersteuning, kwetsbare groepen en ouders en jeugdwerk.

Lut Verstappen is master in de hedendaagse geschiedenis en in vrouwenstudies. Zij is communicatie- en stafmedewerkster voor het kenniscentrum. Ze coördineert het programma van bijscholingen.

Miet Timmers is master in de geschiedenis met bijkomende diploma's in bedrijfskunde en duurzame ontwikkeling. Ze werkt als erkend bemiddelaar en trainer-consultant in intergenerationeel werken, waarover ze ook publiceert.

Naïma Lafrarchi is master in de rechten en in de onderwijskunde, en leermeester islam. Ze publiceert en geeft lezingen over levensbeschouwing en opvoedingsidealen, alsook over identiteitsontwikkeling en multiculturaliteit.

Patrick Meurs is doctor in de psychologie en master in de familiale en seksuologische wetenschappen. Hij verzorgt vorming en publiceert over hechting en cultuursensitieve hulpverlening.

Ruben Debusschere is master in sociale en culturele antropologie en master in de geschiedenis. Hij werkt aan een onderzoek over normatieve professionaliteit.

Sophie Withaecx is doctor in wijsbegeerte en moraalwetenschappen en master in Afrikaanse talen en culturen, en in internationale politiek. Ze publiceert en geeft vormingen over (trans)migratie, gender- en eerge relateerd geweld.

Tanja Nuelant is master in de sociologie. Ze is de studiegebieddirectrice voor het Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen en de opleidingen Gezinswetenschappen en Psychosociale Gerontologie.

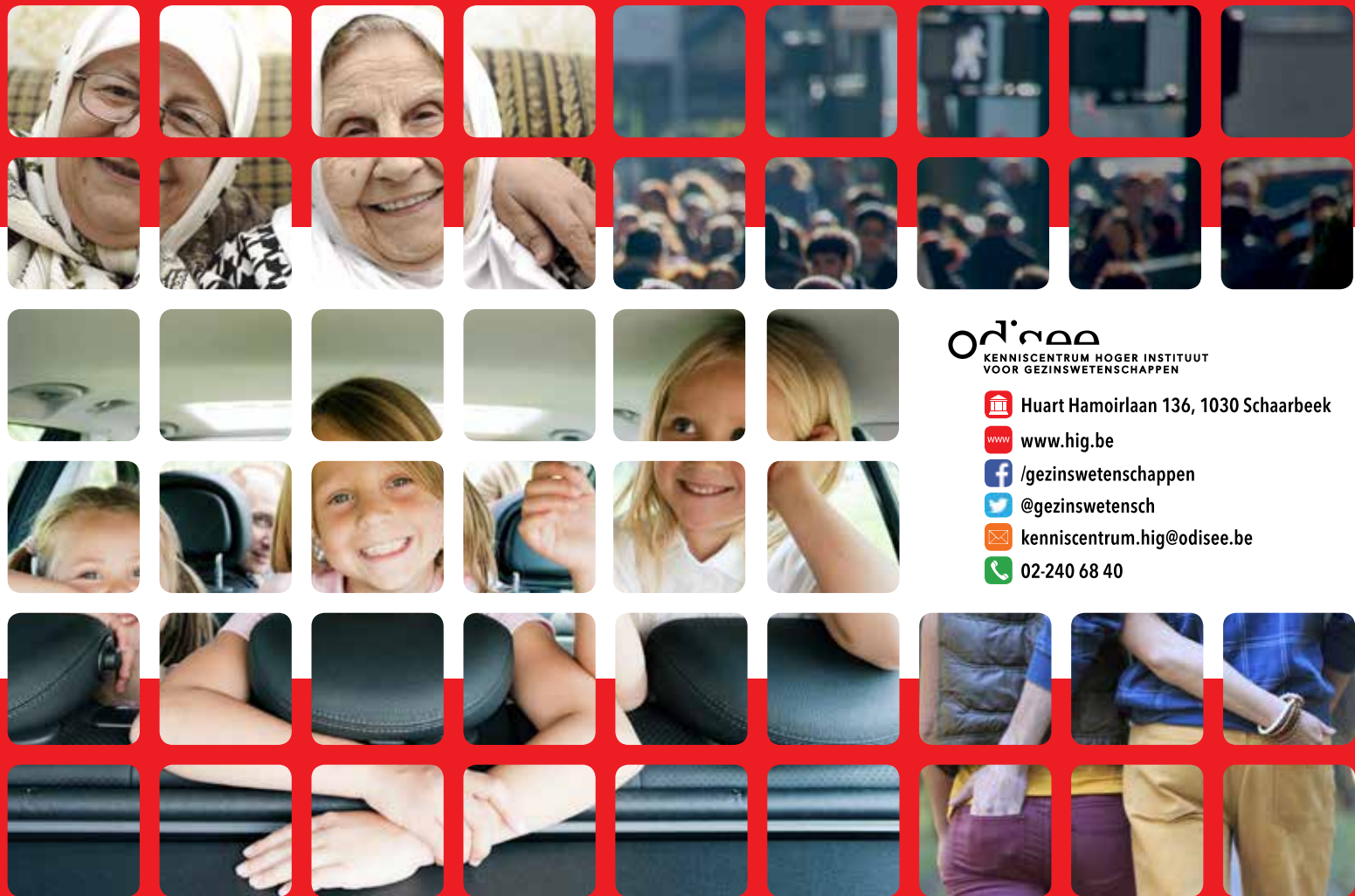
Het kenniscentrum

Het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen maakt deel uit van de onderzoeksgroep Sociaal-Agogisch Werk van de hogeschool Odisee. Docenten en medewerkers van de opleidingen Gezinswetenschappen, Psychosociale Gerontologie en andere opleidingen van Odisee werken samen aan onderzoeksprojecten die de inhoud en methodieken van die opleidingen versterken. Studenten participeren vaak aan het onderzoek.

De ondersteuning van gezinnen en de manier waarop we die kunnen verbeteren, staan centraal in al onze projecten. We volgen het gezinsbeleid op de voet en we stimuleren het debat over gezin, relaties en opvoeding.

Odisee hogeschool organiseert 25 bacheloropleidingen in zes campussen op de as Brussel-Aalst-Gent-Sint-Niklaas. Op de Campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen in Brussel biedt Odisee de bacheloropleiding Gezinswetenschappen aan en de banaba Psychosociale Gerontologie.

Voor ons aanbod van bijscholingen werken we nauw samen met het Groepscentrum Permanente Vorming van Odisee.

odisee
KENNISCENTRUM HOGER INSTITUUT
VOOR GEZINSWETENSCHAPPEN

Huart Hamoiriaan 136, 1030 Schaarbeek

www.hig.be

[/gezinswetenschappen](https://www.facebook.com/gezinswetenschappen)

[@gezinswetensch](https://twitter.com/gezinswetensch)

kenniscentrum.hig@odisee.be

02-240 68 40